

Κατευθύνουμε τις διαδικασίες μάθησης και επιλέγουμε μορφές διδασκαλίας

Φάκελος εργασίας 2: Γιατί το παραδοσιακό μοντέλο της "κιμωλίας και της ομιλίας" δεν είναι αρκετό, ή αλλιώς "διδαχθέν αλλά όχι εμπεδωμένο" και "εμπεδωμένο αλλά όχι εφαρμοσμένο στην πραγματική ζωή"

Οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί με τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας τείνουν να υπερεκτιμούν την επίδραση της προφορικής διδασκαλίας στους μαθητές τους - "ό, τι διδάσκεται, μαθαίνεται." Η άποψη αυτή είναι ιδιαίτερα συχνή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν συχνά προγράμματα σπουδών γεμάτα με μεγάλες ποσότητες σύνθετων γνώσεων. Έτσι, φαίνεται δελεαστικό να διδάσκουν με τον τρόπο που φαίνεται πιο γρήγορος και πιο αποτελεσματικός – ο/η εκπαιδευτικός κάνει διάλεξη, οι μαθητές ακούν, και έτσι ένας καθηγητής ιστορίας, ας πούμε, μπορεί να σκεφτεί, "Τώρα έχω τελειώσει τον 20ο αιώνα".

Μαθαίνουν, όμως, οι μαθητές ακούγοντας διαλέξεις; Και έχουν όλοι μάθει αυτό που ο/η εκπαιδευτικός είχε στο μυαλό του - ό, τι αυτός-ή ήθελε να μάθουν;

"Διδαχθέν αλλά όχι εμπεδωμένο"

Από μια κονστρουκτιβιστική σκοπιά, η απάντηση στα ερωτήματα αυτά είναι όχι. "Διδαχθέν αλλά όχι εμπεδωμένο". Η μάθηση είναι μια ατομική διαδικασία. Οι μαθητές στην κυριολεξία κατασκευάζουν τα ατομικά τους συστήματα γνώσης. Συνδέουν αυτό που ήδη γνωρίζουν και έχουν κατανοήσει με νέες πληροφορίες, χρησιμοποιώντας έννοιες, δημιουργώντας ιδέες, κρίνοντας υπό το φως της εμπειρίας τους, κ.λπ. Αναζητούν το νόημα και τη λογική σε ό, τι μαθαίνουν, ορίζουνε τι είναι σχετικό και αξίζει να θυμούνται, και τι δεν είναι, και ως εκ τούτου μπορεί να ξεχαστεί.

Και επίσης κάνουν κάποια λάθη.

Ένας/μία εκπαιδευτικός που δίνει διάλεξη σε ένα ακροατήριο 30 μαθητών θα πρέπει, συνεπώς, να γνωρίζει ότι στα μυαλά των μαθητών παράγονται 30 διαφορετικές εκδοχές της διάλεξης και ενσωματώνονται στα νοηματικά συστήματα των μαθητών – τις «γνωστικές δομές», όπως τις ονόμασε o Jerome Bruner, ένας διακεκριμένος καθηγητής ψυχολογίας.

Αλλά η μάθηση δεν είναι μόνο κατασκευή νοήματος, αλλά και αποδόμηση των σφαλμάτων. Νεαροί μαθητές, για παράδειγμα, μπορεί να πιστεύουν ότι η νύχτα έρχεται επειδή δύει ο ήλιος, επειδή αυτό βλέπουν. Φυσικά, οι εκπαιδευτικοί έχουν δίκιο στην προσπάθεια τους να διορθώσουν αυτόν τον τρόπο σκέψης. Από την πλευρά του μαθητή, αυτό είναι μία δύσκολη, και μερικές φορές δυσάρεστη προσπάθεια αποδόμησης. Ως εκ τούτου, η διάλεξη του εκπαιδευτικού μπορεί να είναι ένα κομμάτι νέων πληροφοριών για έναν μαθητή, ενώ ένας άλλος αντιλαμβάνεται ένα λάθος ή μια παρανόηση που πρέπει να διορθωθεί.

Από κονστρουκτιβιστική άποψη, λοιπόν, πρέπει να περιμένουμε ότι τα σφάλματα λογικής και σκέψης και η παρανόηση πληροφοριών είναι ο κανόνας, όχι η εξαίρεση - και όχι μόνο στο μυαλό των μαθητών μας, αλλά και στο δικό μας.

Η αναθεώρηση, λοιπόν, των γνωστικών δομών μας είναι πιο περίπλοκη από ό, τι η απλή αντικατάσταση της «παλιάς γνώσης» με "νέα γνώση" που ένας/μία εκπαιδευτικός μπορεί να επιφέρει "μιλώντας στους μαθητές". Αντίθετα, είναι μια διαδικασία που συνεχίζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, στην οποία αντικρουόμενα σύνολα ιδεών και εννοιών ανταγωνίζονται το ένα το άλλο - και είναι οι μαθητές αυτοί που αναλαμβάνουν την προσπάθεια αποδόμησης, όχι ο/η εκπαιδευτικός.

"Το εμπεδωμένο αλλά όχι εφαρμοσμένο στην πραγματική ζωή"

Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί που προσπαθούν να διορθώσουν τα λάθη των μαθητών θα διαπιστώσουν ότι "λέγοντάς" τους τι είναι «σωστό» συχνά δεν είναι αρκετό. Αντιμετωπίζουν τα ακόλουθα

προβλήματα:

- Οι μαθητές δεν φαίνεται να "ακούνε": πώς αντιμετωπίζω το πρόβλημα ότι οι μαθητές συχνά δεν αλλάζουν τις λανθασμένες ιδέες τους, αφού έχουν διδαχθεί τα σωστά γεγονότα, έννοιες, κ.λπ.;
- "Οι μαθητές παπαγαλίζουν": πώς μπορώ να αντιμετωπίσω το πρόβλημα ότι η σχολική γνώση συνυπάρχει παράλληλα με μια σφαίρα αφελούς σκέψης - συμπεριλαμβανομένων σφαλμάτων στη λογική και τη σκέψη, απόψεις βασισμένες σε εσφαλμένες πληροφορίες, αναφορά στην καθημερινή εμπειρία - που οι μαθητές δεν συνδέουν μεταξύ τους; Απομνημονεύουν τη σχολική γνώση «σαν παπαγάλοι» για τα διαγωνίσματα, και στη συνέχεια την ξεχνάνε.

Κάθε εκπαιδευτικός γνωρίζει αυτά τα προβλήματα. Για την αντιμετώπισή τους, ακόμη και η κονστρουκτιβιστική μάθηση δεν είναι αρκετή. Οι μαθητές πρέπει να κάνουν κάτι με ό, τι έχουν μάθει - θα πρέπει να το εφαρμόσουν. Για έναν/μία εκπαιδευτικό, αυτό σημαίνει, για παράδειγμα:

- όχι διάλεξη χωρίς επακόλουθη εργασία,
- ακούστε όσα έχουν να πουν οι μαθητές, για παράδειγμα στις παρουσιάσεις, για να αξιολογήσετε τη διαδικασία μάθησης και τα επιτεύγματα τους,
- κάνετε τους μαθητές υπεύθυνους για την πρόοδό τους, για παράδειγμα σε πλαίσια εργασιοκεντρικής μάθησης,
- ακούστε την ανατροφοδότηση από τους μαθητές: «αυτό που βρήκα ιδιαίτερα σημαντικό ήταν ...», «μαθαίνω καλύτερα όταν ...».

Η δουλειά του/της εκπαιδευτικού είναι να παρέχει επαρκείς ευκαιρίες στους μαθητές για να μάθουν, και να συζητάει και να αξιολογεί μαζί τους τι τελικά λειτουργεί καλά και τι όχι. Η κονστρουκτιβιστική μάθηση, συμπεριλαμβανομένης της αποδόμησης, και των επακόλουθων εργασιών εφαρμογής παίρνει χρόνο. Ως εκ τούτου, ο/η εκπαιδευτικός - ίσως μαζί με τους μαθητές - πρέπει να κάνει μια επιλογή ως προς τα θέματα στα οποία αξίζει να αφιερώσει χρόνο. «Κάνε λιγότερα, αλλά κάνε τα καλά».